

Bruksela, 2 marca 2022 r.
(OR. en)

6719/22

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2022/0069(NLE)

JAI 267
FRONT 85
ASILE 23
MIGR 64
COEST 147

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	2 marca 2022 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, sekretarz generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2022) 91 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący DECYZJI WYKONAWCZEJ RADY stwierdzającej istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2022) 91 final.

Załącznik: COM(2022) 91 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.3.2022 r.
COM(2022) 91 final

2022/0069 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

**stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5
dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. i skutkująca wprowadzeniem
tymczasowej ochrony**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Przyczyny i cele wniosku**

Rozpoczęcie stosowania dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w drodze decyzji wykonawczej Rady ustalającej istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r., skutkujące wprowadzeniem tymczasowej ochrony zgodnie z przepisami tej dyrektywy

W następstwie rozpoczęcia 24 lutego 2022 r. rosyjskiej inwazji wojskowej na Ukrainę Rada Europejska w konkluzjach opublikowanych tego samego dnia z całą mocą potępiła niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną agresję wojskową Federacji Rosyjskiej (dalej „Rosji”) wobec Ukrainy, podkreślając rażące naruszenie przez Rosję prawa międzynarodowego i zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz stworzenie ryzyka dla bezpieczeństwa i stabilności w Europie i na świecie. Rada Europejska zażądała, aby Rosja w pełni respektowała integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy w ramach jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową, i podkreśliła, że obejmuje to prawo Ukrainy do wyboru własnego losu. Szefowie państw lub rządów UE stwierdzili też, że rosyjski rząd ponosi pełną odpowiedzialność za ten akt agresji oraz za wszelkie ludzkie cierpienia i ofiary śmiertelne, które on spowoduje, oraz zapowiedzieli, że Rosja zostanie pociągnięta do odpowiedzialności za swoje działania. W duchu solidarności z Ukrainą Rada Europejska uzgodniła drugi pakiet sankcji.

W tym kontekście Rada Europejska wezwała do czynienia postępów w pracach nad gotowością na wszystkich szczeblach i zwróciła się do Komisji o zaproponowanie środków awaryjnych.

Unia Europejska jest bezpośrednio dotknięta wojną na swoich granicach zewnętrznych, zwłaszcza przez coraz większą presję migracyjną ze strony wielu tysięcy osób szukających schronienia w państwach członkowskich UE. W ciągu kilku dni, do początku marca, do Unii Europejskiej przez Polskę, Słowację, Węgry i Rumunię przybyło ponad 650 000 wysiedleńców. Oczekuje się, że liczba ta będzie dalej rosła. ONZ wystosowała apel o natychmiastową pomoc humanitarną dotyczący potrzeb w zakresie ochrony i pomocy w Ukrainie oraz uruchomiła regionalny plan działań w sprawie uchodźców dla Ukrainy, zawierający szczegółowe informacje na temat liczby osób potrzebujących pomocy i osób, które mają zostać objęte pomocą.

Ukraina jest państwem zwolnionym z obowiązku wizowego¹ przy wjeździe do UE. W związku z tym posiadacze ukraińskich paszportów biometrycznych są zwolnieni z obowiązku wizowego podczas podróży do UE. Na podstawie doświadczeń zdobytych w następstwie bezprawnej aneksji Republiki Autonomicznej Krymu i Sewastopola przez

¹ Rozporządzenie (UE) 2018/1806 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych państw członkowskich (załącznik I do rozporządzenia), oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu w przypadku pobytów nie dłuższych niż 90 dni w okresie 180 dni (załącznik II do rozporządzenia). Zwolnienie z obowiązku wizowego dotyczy posiadaczy paszportów biometrycznych wydanych przez Ukrainę zgodnie z normami Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO).

Rosję oraz wojny we wschodniej Ukrainie można przypuszczać, że połowa przybywających do Unii Europejskiej Ukraińców, którzy korzystają z ruchu bezwizowego, dołączy do członków rodziny lub będzie starać się o zatrudnienie w Unii Europejskiej, a druga połowa może wystąpić o ochronę międzynarodową. W zależności od rozwoju konfliktu, do UE przybędzie prawdopodobnie bardzo duża liczba osób. Szacunki wskazują, że prawdopodobnie od 2,5 do 6,5 mln osób zostanie wysiedlonych w wyniku konfliktu zbrojnego, przy czym od 1,2 do 3,2 mln z nich może ubiegać się o ochronę międzynarodową. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców szacuje, że w najbardziej pesymistycznym scenariuszu z Ukrainy może uciec nawet 4 mln osób.

Powyższe liczby oraz poważny charakter działań wojennych i ich niewielka odległość od granicy zewnętrznej wskazują, że Unia Europejska prawdopodobnie znajdzie się w sytuacji charakteryzującej się masowym napływem Ukraińców, obywateli innych państw trzecich i bezpaństwowców legalnie przebywających w Ukrainie w trakcie trwania konfliktu, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia Ukrainy z powodu rosyjskiej inwazji.

Aby zareagować na tę sytuację, Komisja przedstawia wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady umożliwiającej Radzie ustalenie istnienia masowego napływu wysiedleńców obywatelstwa ukraińskiego, obywateli innych państw trzecich oraz bezpaństwowców przebywających legalnie w Ukrainie w trakcie trwania konfliktu, w oparciu o dyrektywę 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie tymczasowej ochrony².

Dyrektywa ta została przyjęta w następstwie konfliktu w byłej Jugosławii, kiedy to po raz pierwszy od czasów II wojny światowej Europa stanęła w obliczu masowej przymusowej migracji ludności na kontynencie w wyniku trwającego tam konfliktu. Miała ona w szczególności na celu promowanie równowagi wysiłków na rzecz wspólnego zarządzania wewnątrzeuropejską migracją przymusową poprzez zapewnienie natychmiastowej ochrony osobom uciekającym przed wojną, a tym samym uniknięcie przeciążenia systemów azylowych państw członkowskich. Przepisy zawarte w dyrektywie w sprawie tymczasowej ochrony oraz krajowe środki wykonawcze umożliwią państwom członkowskim zarządzanie w sposób kontrolowany i skuteczny napływem wysiedleńców uciekających z Ukrainy, przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych i zobowiązań międzynarodowych.

Celem niniejszego wniosku jest rozpoczęcie stosowania dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony i wskazano w nim, zgodnie z art. 5 dyrektywy, główne elementy, w tym opis konkretnych grup osób, do których tymczasowa ochrona powinna być stosowana, oraz datę, od której tymczasowa ochrona stanie się skuteczna. Decyzja wykonawcza Rady, po jej przyjęciu, zobowiązuje państwa członkowskie do stosowania środków, które wprowadziły w celu transpozycji i wdrożenia dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony, a tym samym do wypełnienia swoich zobowiązań wobec osób korzystających z tymczasowej ochrony określonych w rozdziale III dyrektywy.

Wniosek wprowadza tymczasową ochronę dla trzech kategorii osób:

- obywateli Ukrainy zamieszkujących w Ukrainie, którzy zostali wysiedleni począwszy od 24 lutego 2022 r. w wyniku inwazji wojskowej rosyjskich sił zbrojnych, która miała miejsce tego dnia;

² Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12.

- obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców legalnie przebywających w Ukrainie, którzy zostali wysiedleni począwszy od dnia 24 lutego 2022 r. w wyniku inwazji wojskowej rosyjskich sił zbrojnych, do której doszło tego dnia, i którzy nie są w stanie powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały ze względu na sytuację panującą w tym państwie pochodzenia. Może to obejmować osoby, które w czasie zdarzeń prowadzących do masowego napływu wysiedleńców korzystały ze statusu uchodźcy lub równoważnej ochrony w Ukrainie, lub które ubiegały się o azyl. Obywatele państw trzecich, którzy w czasie wydarzeń prowadzących do masowego napływu legalnie długoterminowo przebywali w Ukrainie, powinni korzystać z tymczasowej ochrony niezależnie od tego, czy mogliby powrócić do swojego kraju lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały oraz
- członków rodzin dwóch wyżej wymienionych kategorii osób, o ile rodziny te istniały już w Ukrainie w czasie wystąpienia okoliczności prowadzących do masowego napływu wysiedleńców, niezależnie od tego, czy członek rodziny miałby możliwość powrócić do swojego państwa pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały. Zgodnie z dyrektywą Rady 2001/55/WE za członka rodziny uznaje się małżonka osoby należącej do powyższych dwóch kategorii lub też będącego stanu wolnego partnera tej osoby, z którym osoba ta pozostaje w stałym związku, jeżeli prawo lub praktyka danego państwa członkowskiego traktuje pary niepozostające w związku małżeńskim w sposób porównywalny do par pozostających w związku małżeńskim, zgodnie z jego prawem odnoszącym się do cudzoziemców; małoletnie i niepozostające w związku małżeńskim dzieci powyższych dwóch kategorii osób lub małżonków takich osób, niezależnie od tego, czy urodziły się w związku małżeńskim, poza związkiem, czy są przysposobione; innych bliskich krewnych, którzy mieszkali razem jako jedna rodzina w czasie, kiedy wystąpiły okoliczności prowadzące do masowego napływu wysiedleńców i którzy byli całkowicie lub częściowo na utrzymaniu osób należących do powyższych dwóch kategorii.

Tymczasowa ochrona jest właściwym instrumentem w obecnej sytuacji. Ze względu na nadzwyczajny i wyjątkowy charakter inwazji wojskowej Rosji na Ukrainę oraz skalę masowego napływu wysiedleńców, tymczasowa ochrona powinna szybko umożliwić wysiedleńcom korzystanie w całej Unii ze zharmonizowanych praw, które zapewniają odpowiedni poziom ochrony, w tym zezwolenia na pobyt, możliwości zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, dostępu do odpowiedniego zakwaterowania, niezbędnej pomocy społecznej, pomocy medycznej lub innej oraz środków utrzymania. W przypadku małoletnich bez opieki tymczasowa ochrona powinna umożliwiać im korzystanie z opieki prawnej. Osoby poniżej 18 roku życia powinny również mieć dostęp do edukacji.

Wprowadzenie tymczasowej ochrony byłoby również korzystne dla państw członkowskich, do których napływają wysiedleńcy, ponieważ prawa towarzyszące tymczasowej ochronie powinny ograniczyć potrzebę natychmiastowego ubiegania się o ochronę międzynarodową przez wysiedleńców i w związku z tym zapobiec przeciążeniu systemów azylowych państw członkowskich, a to dzięki ograniczeniu formalności do minimum ze względu na pilność sytuacji. Środki zawarte w dyrektywie w sprawie tymczasowej ochrony oraz krajowe środki wykonawcze umożliwiłyby zatem państwom członkowskim zarządzanie napływem wysiedleńców w sposób kontrolowany i skuteczny, przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych i zobowiązań międzynarodowych.

Tymczasowa ochrona umożliwiłaby państwom członkowskim przygotowanie się na obecny i zbliżający się napływ wysiedleńców z Ukrainy ubiegających się o ochronę międzynarodową. Umożliwiłaby również państwom członkowskim zajęcie się tymi Ukraińcami, którzy, korzystając z ruchu bezwizowego, będą szukać innej formy statusu po upływie 90 dni legalnego pobytu w Unii. Jak wynika z doświadczeń z 2014 r., można oczekiwać, że wielu z nich, nie widząc innej alternatywy, rozpocznie starania o ochronę międzynarodową. Niniejszy wniosek stanowi zatem reakcję na wezwanie Rady Europejskiej do prac nad przygotowaniem i gotowością i jest częścią odpowiedzi Unii na presję migracyjną będącą wynikiem rosyjskiej inwazji wojskowej na Ukrainę.

Co więcej, przepisy zawarte w dyrektywie w sprawie tymczasowej ochrony wspierają równowagę wysiłków państw członkowskich związanych z następstwami przyjęcia wysiedleńców z Ukrainy. Obywatele Ukrainy, jako osoby podróżujące bez wiz, będą mogli swobodnie przemieszczać się w obrębie UE po przyjęciu na jej terytorium, co pozwoli im na dołączenie do członków rodziny i przyjaciół w różnych częściach licznej diaspory obecnej w całej Unii Europejskiej, a tym samym będzie sprzyjało równowadze wysiłków państw członkowskich. Pomogłoby to Unii i jej państwom członkowskim w zapewnieniu skutecznego, kontrolowanego zarządzania strumieniem wysiedleńców z Ukrainy na terytorium Unii Europejskiej w czasie ich masowego napływu.

Decyzja wykonawcza Rady powinna umożliwić Unii koordynację i ściśle monitorowanie zdolności przyjmowania w państwach członkowskich, tak aby Unia mogła podjąć działania i zapewnić dodatkowe wsparcie tam, gdzie jest ono potrzebne. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie, w powiązaniu z Komisją, obowiązek współpracy i wymiany informacji w celu ułatwienia wprowadzenia tymczasowej ochrony. Może się to odbywać za pośrednictwem „platformy solidarności”, w ramach której państwa członkowskie dzieliłyby się informacjami na temat swoich zdolności przyjmowania wysiedleńców i liczby osób korzystających z tymczasowej ochrony na ich terytorium. Wniosek przewiduje, że rolę koordynacyjną w tym zakresie pełnić będzie Komisja. W ostatnich latach powstały ponadto różne platformy służące zapewnieniu współpracy między państwami członkowskimi. Spośród tych platform, jako najbardziej odpowiednie forum do celów współpracy administracyjnej przewidzianej w dyrektywie 2001/55/WE wskazano we wniosku sieć ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego (zgodnie z zaleceniem Komisji (UE) 2020/1366 z 23 września 2020 r. w sprawie unijnego mechanizmu na potrzeby zapewnienia gotowości i zarządzania kryzysami związanymi z migracją).

Od czasu przyjęcia dyrektywy ustanowiono kilka nowych agencji UE lub rozszerzono mandat już istniejących. Z tego względu we wniosku wyraźnie zaznaczono konieczność nawiązania przez Komisję współpracy z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu i Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) w celu stałego monitorowania i analizowania sytuacji.

Zgodnie z dyrektywą 2001/55/WE czas trwania tymczasowej ochrony wynosi jeden rok i jeżeli nie zostanie ona zakończona w innym trybie, okres ten może być przedłużony automatycznie o kolejne okresy sześciomiesięczne przez czas nie dłuższy niż jeden rok. Komisja, jako instytucja monitorująca, zgodnie z art. 6 dyrektywy 2001/55/WE, może w każdej chwili zaproponować Radzie zakończenie okresu tymczasowej ochrony po ustaleniu, że sytuacja w Ukrainie pozwala na bezpieczny i trwały powrót osób, którym przyznano tymczasową ochronę. Komisja może również zaproponować Radzie przedłużenie okresu tymczasowej ochrony, jeżeli początkowy okres nie zostanie uznany za wystarczający, aby umożliwić państwom członkowskim skuteczne opanowanie sytuacji, lub jeżeli sytuacja

nadal nie będzie pozwalała na bezpieczny powrót do Ukrainy osób korzystających z tymczasowej ochrony.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z dorobkiem prawnym UE w dziedzinie azylu, ponieważ dyrektywa w sprawie tymczasowej ochrony stanowi integralną część wspólnego europejskiego systemu azylowego i została przyjęta na wypadek nadzwyczajnej sytuacji masowego napływu wysiedleńców, takiego jaki ma miejsce obecnie w związku z inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Jest on również w pełni zgodny z celem Unii Europejskiej dotyczącym ustanowienia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości otwartej dla tych, którzy – zmuszeni okolicznościami – z uzasadnionych względów szukają ochrony międzynarodowej w Unii Europejskiej.

Poszczególne elementy niniejszego wniosku są także spójne z paktem o migracji i azylu z września 2020 r. oraz towarzyszącymi mu wnioskami ustawodawczymi. W ramach paktu Komisja zaproponowała uchYLENIE dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony i zastąpienie jej udoskonalonym rozporządzeniem, zachowującym pojęcie statusu tymczasowej ochrony, ale ujmującym szersze sytuacje kryzysowe i spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu, tak aby zapewnić spójne działanie nowych europejskich narzędzi w ramach nowego kompleksowego podejścia zaproponowanego w pakcie. Niemniej jednak odnośne wnioski ustawodawcze są obecnie przedmiotem negocjacji, a ich przyjęcie nie jest spodziewane w najbliższym czasie, dlatego rozporządzenie w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i działanie siły wyższej nie może stanowić odpowiedzi na pilne wyzwania związane z kryzysem ukraińskim. Obecnie obowiązującym dorobkiem prawnym jest dyrektywa w sprawie tymczasowej ochrony, która stanowi odpowiednie narzędzie umożliwiające skuteczną i proporcjonalną reakcję na zaistniałą sytuację.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z potrzebą utrzymania silnych granic zewnętrznych, gdyż umożliwia państwom członkowskim rozpatrywanie ewentualnych wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w sposób uporządkowany, bez przeciążania ich systemów azylowych w przypadku masowego napływu wysiedlonych Ukraińców, co pozwoli uniknąć problemów na przejściach granicznych położonych na wschodnich granicach zewnętrznych Unii Europejskiej. Wniosek jest również spójny z działaniami zewnętrznymi Unii, takimi jak unijne sankcje i inne środki ograniczające, i powinien być stosowany równolegle z tymi działaniami. Niniejszy wniosek stanowi część kompleksowego zestawu działań UE podejmowanych w odpowiedzi na rosyjską inwazję wojskową na Ukrainę.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą prawną wniosku jest dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami, w szczególności jej art. 5.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Postanowienia tytułu V TFUE dotyczącego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powierzają określone kompetencje w tym zakresie Unii Europejskiej. Kompetencje te należy wykonywać zgodnie z art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej, tzn. tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele proponowanych działań nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii Europejskiej.

Należy uznać, że sytuacja, w której prawidłowe funkcjonowanie systemów azylowych państw członkowskich jest zagrożone z powodu masowego napływu wysiedleńców z państwa sąsiadującego z Unią Europejską, uciekających z obszarów objętych konfliktem zbrojnym, ma wpływ na całą Unię, a zatem wymaga rozwiązań i wsparcia ze strony UE. Potrzebna jest szybka reakcja i zmobilizowanie wsparcia ze strony wszystkich państw członkowskich w celu zapewnienia skutecznej odpowiedzi na taki napływ oraz zagwarantowania jednakowych standardów i zharmonizowanych praw w całej Unii.

Osiągnięcie tych celów wymaga działań na poziomie UE, ponieważ cele te mają charakter transgraniczny. Nie ulega wątpliwości, że działania podejmowane przez poszczególne państwa członkowskie nie mogą stanowić satysfakcjonującej odpowiedzi na potrzebę przyjęcia wspólnego podejścia UE do wspólnego problemu.

Takie wspólne podejście nie może zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie działające indywidualnie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki decyzji wykonawczej Rady, będącej przedmiotem niniejszego wniosku, można je lepiej osiągnąć na poziomie Unii. Unia musi zatem działać i może wprowadzać środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

- **Proporcjonalność**

Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej decyzja wykonawcza Rady będąca przedmiotem niniejszego wniosku opisuje konkretną grupę osób, do których ma ona zastosowanie, datę, od której tymczasowa ochrona stanie się skuteczna, oraz szacunkową liczbę wysiedleńców.

Wszystkie elementy środków, które proponuje się w celu zaradzenia szczególnej sytuacji masowego napływu wysiedlonych Ukraińców do Unii Europejskiej, zostały wyraźnie opisane w dyrektywie w sprawie tymczasowej ochrony i ograniczają się do tego, co jest konieczne, aby państwa członkowskie mogły zarządzać sytuacją w sposób uporządkowany i skuteczny, przy jednoczesnym zapewnieniu równego traktowania zainteresowanych osób pod względem przysługujących im praw i gwarancji. Zgodnie z wymogami określonymi w dyrektywie w sprawie tymczasowej ochrony okres obowiązywania tych środków jest również ograniczony w czasie i są one niezbędne, aby umożliwić zainteresowanym państwom członkowskim zaradzenie sytuacji panującej na wschodnich granicach zewnętrznych UE i stanowiącej zagrożenie dla bezpieczeństwa i stabilności Unii Europejskiej. Dyrektywa umożliwia państwom członkowskim zastosowanie korzystniejszych przepisów.

- **Wybór instrumentu**

Art. 5 dyrektywy Rady 2001/55/WE wymaga przyjęcia przez Radę decyzji wykonawczej, w której stwierdzi ona istnienie masowego napływu wysiedleńców i wprowadzi w odniesieniu do nich tymczasową ochronę.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Kształtowanie polityki opartej na dowodach**

Ze względu na aktualną sytuację wniosek przygotowano w trybie pilnym. Wniosek zawiera przepisy dotyczące współpracy między Komisją, państwami członkowskimi i agencjami UE oraz przepisy dotyczące obowiązku przekazywania przez państwa członkowskie odpowiednich danych i statystyk za pośrednictwem unijnej sieci ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego. Dowody dotyczące potencjalnej skali przepływu wysiedleńców oparto na najnowszych danych udostępnianych w ramach unijnej sieci ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego, na scenariuszach przygotowanych na podstawie scenariuszy agencji ONZ w odniesieniu do osób wewnątrznie przesiedlonych, na informacjach o przepływach (zarówno osób ubiegających się o azyl, jak i legalnych migrantów) odnotowanych po 2014 r., a także na liczebności i przynależności etnicznej (Rosjanie/inne narodowości) ludności w regionach dotkniętych skutkami różnych scenariuszy. Opracowano pięć wstępnych scenariuszy w zależności od intensywności rosyjskiej operacji w Ukrainie.

Scenariusz D zakłada inwazję wojskową na dużą część terytorium Ukrainy, w tym na trzy największe miasta: Kijów, Charków i Odessę, tak jak ma to miejsce obecnie. Scenariusz E zakłada dramatyczny wzrost liczby działań wojennych i inwazję na cały kraj. W oparciu o te scenariusze można się spodziewać, że na terytorium Unii Europejskiej przybędzie od 2,5 do 6,5 mln wysiedleńców. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców szacuje, że w najbardziej pesymistycznym scenariuszu z Ukrainy może uciec nawet 4 mln osób.

Biorąc pod uwagę tendencje odnotowane w odniesieniu do kart pobytu i wniosków o ochronę międzynarodową w następstwie wydarzeń z 2014 r., około połowa wysiedleńców zostanie prawdopodobnie wchłonięta przez istniejącą sieć licznej ukraińskiej diaspory w całej UE i wykorzysta możliwości legalnej migracji, głównie – ale nie tylko – w tradycyjnych krajach docelowych (Polska, Czechy, Niemcy, Włochy i Hiszpania), bez wywierania presji na zdolności przyjmowania w tych krajach. Druga połowa – od 1,2 do 3,5 mln osób w okresie dwóch lat – może ubiegać się o ochronę międzynarodową.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Kiedy pojawiło się wyraźne zagrożenie rosyjską interwencją zbrojną w Ukrainie, Komisja uruchomiła mechanizm regularnego monitorowania za pośrednictwem sieci ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego, aby móc konsultować się z państwami członkowskimi, Europejską Służbą Działań Zewnętrznych i odpowiednimi agencjami UE i wymieniać dane, informacje i spostrzeżenia, które są regularnie zgłaszane. Komisja skonsultowała się również z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, który obserwuje sytuację i dostarczył odpowiednich informacji. Wysoki Komisarz z zadowoleniem przyjął wyrażone przez wiele państw członkowskich poparcie dla uruchomienia dyrektywy 2001/55/WE, która umożliwi wysiedleńcom natychmiastowe i tymczasowe schronienie w Unii i ułatwi podział odpowiedzialności za osoby uciekające z Ukrainy pomiędzy państwami europejskimi.

- **Prawa podstawowe**

Niniejszy wniosek nie narusza praw podstawowych i jest zgodny z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a także z obowiązkami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w tym z konwencji genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców, zmienionej Protokołem nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r.

4. WPLYW NA BUDŻET

Ze względu na charakter niniejszego wniosku nie jest możliwe oszacowanie *a priori* możliwego wpływu na budżet. Zostanie on uwzględniony w budżecie istniejących unijnych instrumentów finansowania na okres 2014–2020 i 2021–2027 w dziedzinie migracji, azylu i zarządzania granicami. Komisja przeanalizuje możliwości pełnego wykorzystania finansowania w ramach funduszy w obszarze spraw wewnętrznych. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli sytuacja się pogorszy, można będzie realokować dostępne środki w ramach WRF na lata 2021–2027. W przypadku pojawienia się dalszych wyjątkowych potrzeb można uruchomić mechanizmy elastyczności w ramach WRF na lata 2021–2027.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W *art. 1* stwierdza się istnienie masowego napływu do Unii wysiedleńców, którzy musieli opuścić Ukrainę w wyniku konfliktu zbrojnego.

Art. 2 zawiera opis grupy osób, do których miałaby zastosowanie ochrona tymczasowa. Przepis ten wprowadza tymczasową ochronę dla wysiedlonych obywateli Ukrainy zamieszkujących w Ukrainie, którzy zostali wysiedleni od 24 lutego 2022 r. w wyniku inwazji wojskowej rosyjskich sił zbrojnych, która miała miejsce tego dnia. Zgodnie z duchem dyrektywy 2001/55/WE art. 2 wprowadza również tymczasową ochronę dla obywateli państw trzecich i bezpaństwowców legalnie przebywających w Ukrainie, którzy od 24 lutego 2022 r. zostali wysiedleni i nie są w stanie powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały ze względu na sytuację panującą w tym państwie. Może to obejmować osoby, które w czasie zdarzeń prowadzących do masowego napływu wysiedleńców korzystały ze statusu uchodźcy lub równoważnej ochrony w Ukrainie, lub które ubiegały się o azyl. Obywatele państw trzecich, którzy w czasie wydarzeń prowadzących do masowego napływu legalnie długoterminowo przebywali w Ukrainie, powinni korzystać z tymczasowej ochrony niezależnie od tego, czy mogliby powrócić do swojego kraju lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały.

Ponieważ ważne jest również zachowanie jedności rodzin i uniknięcie sytuacji, w której członkowie tej samej rodziny mają różne statusy, w art. 2 wprowadzono też tymczasową ochronę dla członków rodziny, w przypadku gdy rodziny istniały już w Ukrainie w czasie wystąpienia okoliczności prowadzących do masowego napływu wysiedleńców, niezależnie od tego, czy członek rodziny miałby możliwość powrócić do swojego państwa pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały. Za członka rodziny uznaje się małżonka osoby korzystającej z tymczasowej ochrony lub też będącego stanu wolnego partnera tej osoby, z którym osoba ta pozostaje w stałym związku, jeżeli prawo lub praktyka danego państwa członkowskiego traktuje pary niepozostające w związku małżeńskim w sposób porównywalny do par

pozostających w związku małżeńskim, zgodnie z jego prawem odnoszącym się do cudzoziemców; małoletnie i niepozostające w związku małżeńskim dzieci osoby korzystającej z tymczasowej ochrony lub jej małżonka, niezależnie od tego, czy urodziły się w związku małżeńskim, poza związkiem, czy są przysposobione; oraz inni bliscy krewni, którzy mieszkali razem jako jedna rodzina w czasie, kiedy nastąpiły wydarzenia wiążące się z masowym napływem, i którzy byli w tym czasie całkowicie lub częściowo na utrzymaniu osoby korzystającej z tymczasowej ochrony.

Art. 3 stanowi, że sieć ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego będzie wykorzystywana jako główna platforma współpracy administracyjnej do celów art. 27 dyrektywy Rady 2001/55/WE. Przepis ten przewiduje ponadto, że państwa członkowskie powinny też przyczyniać się do ustalenia wspólnej unijnej orientacji sytuacyjnej poprzez wymianę istotnych informacji w ramach zintegrowanego reagowania politycznego w sytuacjach kryzysowych oraz, w stosownych przypadkach, w drodze konsultacji z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych. Przepis ten stanowi również, że Komisja pełni funkcję koordynacyjną w celu zapewnienia współpracy i wymiany informacji między państwami członkowskimi, w szczególności w odniesieniu do monitorowania zdolności przyjmowania w każdym państwie członkowskim oraz identyfikowania wszelkich potrzeb dodatkowego wsparcia. W tym celu Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu i Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), będzie stale monitorować i analizować sytuację. Agencje te powinny ponadto udzielać wsparcia państwom członkowskim.

Ze względu na wyjątkową sytuację i pilny charakter wniosku *art. 4* przewiduje wejście w życie decyzji wykonawczej Rady w dniu jej opublikowania.

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami³, w szczególności jej art. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) 24 lutego 2022 r. rosyjskie siły zbrojne rozpoczęły na szeroką skalę inwazję na Ukrainę, prowadzoną w wielu lokalizacjach z terytorium Federacji Rosyjskiej, z Białorusi i z obszarów Ukrainy znajdujących się poza kontrolą ukraińskiego rządu.
- (2) W rezultacie znaczne części terytorium Ukrainy stanowią obecnie obszar konfliktu zbrojnego, z którego uciekają tysiące ludzi.
- (3) W następstwie tej inwazji Rada Europejska w konkluzjach z 24 lutego 2022 r. w najostrzejszych słowach potępiła nieprovokowaną i nieuzasadnioną agresję wojskową Rosji wobec Ukrainy, podkreślając, że Rosja rażąco naruszyła prawo międzynarodowe i zasady Karty Narodów Zjednoczonych oraz podważyła bezpieczeństwo i stabilność w Europie i na świecie. Rada Europejska zażądała, aby Rosja w pełni respektowała integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy w ramach jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową, i podkreśliła, że obejmuje to prawo Ukrainy do wyboru własnego losu. Rada Europejska potwierdziła też, że rosyjski rząd ponosi pełną odpowiedzialność za ten akt agresji oraz za wszelkie wynikające z niego ludzkie cierpienia i ofiary śmiertelne, oraz zapowiedziała, że Rosja zostanie pociągnięta do odpowiedzialności za swoje działania. W duchu solidarności z Ukrainą Rada Europejska uzgodniła drugi pakiet sankcji, wezwała do czynienia postępów w pracach nad gotowością na wszystkich szczeblach i zwróciła się do Komisji o zaproponowanie środków awaryjnych.

³ Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12.

- (4) W obliczu bezprecedensowego aktu agresji ze strony Federacji Rosyjskiej Unia zdecydowanie wsparła i będzie nadal wspierać Ukrainę i jej obywateli. Niniejszy wniosek jest częścią reakcji Unii na presję migracyjną będącą wynikiem rosyjskiej inwazji wojskowej na Ukrainę.
- (5) Już teraz konflikt ten ma na Unię wpływ, przejawiający się między innymi prawdopodobieństwem, że w miarę rozwoju konfliktu będzie ona doświadczała dużej presji migracyjnej na swoich wschodnich granicach. Według stanu z 1 marca do Unii Europejskiej przybyło przez Polskę, Słowację, Węgry i Rumunię ponad 650 000 wysiedleńców. Oczekuje się, że liczba ta będzie dalej rosnąć.
- (6) Ukraina jest wymieniona w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1806⁴, a obywatele Ukrainy są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych państw członkowskich na pobyt nie dłuższy niż 90 dni w okresie 180 dni.- Na podstawie doświadczeń zdobytych w 2014 r. w następstwie nielegalnej aneksji Sewastopola i Republiki Autonomicznej Krymu przez Rosję oraz wojny we wschodniej Ukrainie można przypuszczać, że połowa przybywających do Unii Ukraińców, którzy korzystają z ruchu bezwizowego w przypadku krótkich pobytów, dołączy do członków rodziny lub będzie starać się o zatrudnienie w Unii, a druga połowa wystąpi o ochronę międzynarodową. W zależności od rozwoju konfliktu, według obecnych szacunków, do Unii przybędzie prawdopodobnie bardzo duża liczba (potencjalnie od 2,5 do 6,5 mln) osób wysiedlonych w wyniku konfliktu zbrojnego, z czego 1,2–3,2 mln będą to osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców szacuje, że w najbardziej pesymistycznym scenariuszu z Ukrainy może potencjalnie uciec nawet 4 mln osób.
- (7) Z danych tych wynika, że Unia prawdopodobnie znajdzie się w sytuacji charakteryzującej się masowym napływem wysiedleńców z Ukrainy, którzy nie są w stanie powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia z powodu rosyjskiej agresji wojskowej; skala napływu może być też taka, że zaistnieje wyraźne ryzyko, że systemy azylowe państw członkowskich nie będą w stanie przetworzyć wniosków przybywających osób bez negatywnych skutków dla skutecznego funkcjonowania tych systemów, interesów zainteresowanych osób i innych osób ubiegających się o ochronę.
- (8) ONZ uruchomiła oengetowski apel o natychmiastową pomoc humanitarną dotyczący potrzeb w zakresie ochrony i pomocy w Ukrainie oraz regionalny plan reagowania dotyczący uchodźców dla Ukrainy, zawierający szczegółowe informacje na temat liczby osób potrzebujących pomocy i osób, które mają zostać objęte pomocą.
- (9) Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców z zadowoleniem przyjął wyrażone przez wiele państw członkowskich poparcie dla uruchomienia dyrektywy 2001/55/WE, aby umożliwić wysiedleńcom natychmiastowe i tymczasowe schronienie w Unii oraz ułatwić podział odpowiedzialności za osoby uciekające z Ukrainy między państwami europejskimi.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1806 z dnia 14 listopada 2018 r. wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 39).

- (10) Aby zareagować na tę sytuację, należy ustalić istnienie masowego napływu wysiedleńców w rozumieniu dyrektywy 2001/55/WE, czego skutkiem będzie wprowadzenie tymczasowej ochrony dla tych wysiedleńców.
- (11) Celem niniejszej decyzji wykonawczej jest wprowadzenie tymczasowej ochrony dla obywateli Ukrainy zamieszkujących w Ukrainie, wysiedlonych od 24 lutego 2022 r. w wyniku inwazji wojskowej rosyjskich sił zbrojnych, która miała miejsce tego dnia. Zgodnie z duchem dyrektywy Rady 2001/55/WE należy wprowadzić również tymczasową ochronę dla obywateli państw trzecich legalnie przebywających w Ukrainie, którzy od 24 lutego 2022 r. zostali wysiedleni i nie są w stanie powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały ze względu na sytuację panującą w tym państwie. Może to obejmować osoby, które w czasie zdarzeń prowadzących do masowego napływu wysiedleńców korzystały ze statusu uchodźcy lub równoważnej ochrony w Ukrainie, lub które ubiegały się o azyl. Ponadto w odniesieniu do obywateli państw trzecich niebędących obywatelami Ukrainy, którzy byli rezydentami długoterminowymi w Ukrainie, warunek niemożliwości powrotu do swojego państwa lub regionu pochodzenia nie powinien mieć zastosowania i powinni oni również korzystać z tymczasowej ochrony. Ważne jest również zachowywanie jedności rodzin i unikanie sytuacji, w której członkowie tej samej rodziny mają różne statusy. Konieczne jest w związku z tym wprowadzenie również tymczasowej ochrony członków rodziny, w przypadku gdy rodziny istniały już w Ukrainie w czasie wystąpienia okoliczności prowadzących do masowego napływu wysiedleńców, niezależnie od tego, czy członek rodziny miałby możliwość powrócić do swojego kraju pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały.
- (12) Zakresem niniejszej decyzji nie powinni być jednak objęci obywatele państw trzecich niebędący obywatelami Ukrainy lub bezpaństwowcy, którzy są w stanie powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia w sposób bezpieczny i trwały i których nie można uznać za rezydentów długoterminowych w Ukrainie ani za członków rodziny osoby korzystającej z tymczasowej ochrony. Do osób takich mogą należeć obywatele państw trzecich, którzy w czasie wydarzeń prowadzących do masowego napływu krótkoterminowo studiowali lub pracowali w Ukrainie i którzy mogą bezpiecznie wrócić do swojego państwa pochodzenia. Osoby takie powinny jednak ze względów humanitarnych zostać przyjęte na terytorium Unii, bez konieczności posiadania ważnej wizy lub wystarczających środków utrzymania lub ważnego dokumentu podróży, aby mieć zapewniony bezpieczny przejazd i móc wrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia.
- (13) Zgodnie z dyrektywą 2001/55/WE państwa członkowskie mogą rozszerzyć tymczasową ochronę na dodatkowe kategorie wysiedleńców poza tymi, do których stosuje się niniejszą decyzję Rady, w przypadku gdy dane osoby stają się wysiedleńcami z tych samych powodów i z tego samego państwa bądź regionu pochodzenia. W takim przypadku państwa członkowskie powinny niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Radę i Komisję. W tym kontekście należy zachęcić państwa członkowskie, by rozważyły rozszerzenie tymczasowej ochrony na osoby, które uciekły z Ukrainy niedługo przed 24 lutego 2022 r. w związku z eskalacją napięcia lub które znalazły się na terytorium Unii (np. na wakacjach lub z powodów zawodowych) tuż przed tą datą i w wyniku konfliktu zbrojnego nie mogą powrócić do Ukrainy.
- (14) Tymczasowa ochrona jest najważniejszym instrumentem w obecnej sytuacji. Ze względu na nadzwyczajny i wyjątkowy charakter inwazji wojskowej Federacji

Rosyjskiej na Ukrainę oraz skalę masowego napływu wysiedleńców, tymczasowa ochrona powinna umożliwić wysiedleńcom korzystanie w całej Unii ze zharmonizowanych praw, które zapewniają odpowiedni poziom ochrony. Wprowadzenie tymczasowej ochrony byłoby również korzystne dla państw członkowskich, ponieważ prawa towarzyszące tymczasowej ochronie zapobiegają przeciążeniu systemów azylowych państw, które mogłoby nastąpić, gdyby wysiedleńcy natychmiast zaczęli ubiegać się o ochronę międzynarodową; ze względu na pilność sytuacji państwa ograniczają formalności do minimum. Ponadto obywatele Ukrainy, jako podróżni zwolnieni z obowiązku wizowego, po wjeździe na terytorium Unii mają prawo przemieszczać się swobodnie w obrębie tego terytorium przez okres 90 dni. Dzięki temu mają oni możliwość wyboru państwa członkowskiego, w którym chcą korzystać z praw związanych z tymczasową ochroną, oraz dołączenia do rodziny i przyjaciół należących do sieci licznej diaspory istniejącej obecnie w całej Unii. W praktyce ułatwi to równy podział wysiłków między państwami członkowskimi, a tym samym zmniejszy presję wywieraną na krajowe systemy przyjmowania. Po wydaniu przez państwo członkowskie dokumentu pobyтового zgodnie z dyrektywą 2001/55/WE osoba korzystająca z tymczasowej ochrony, mająca prawo do podróżowania po terytorium Unii przez 90 dni w okresie 180 dni, powinna mieć możliwość korzystania z praw wynikających z tymczasowej ochrony wyłącznie w państwie członkowskim, które przyznało jej dokument pobytowy. Powinno to pozostawać bez uszczerbku dla możliwości, by państwo członkowskie podjęło w dowolnym momencie decyzję o wydaniu dokumentu pobyтового osobom korzystającym z tymczasowej ochrony na mocy niniejszej decyzji wykonawczej.

- (15) Niniejsza decyzja byłaby zgodna z krajowymi programami dotyczącymi tymczasowej ochrony, które można uznać za wdrożenie dyrektywy, i mogłaby być stosowana w uzupełnieniu do tych programów. Jeżeli program krajowy danego państwa członkowskiego jest korzystniejszy niż dyrektywa, państwo członkowskie powinno mieć możliwość dalszego stosowania programu, ponieważ zgodnie z dyrektywą 2001/55/WE państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać bardziej korzystne warunki dla osób objętych tymczasową ochroną. Jeżeli program krajowy jest jednak mniej korzystny, państwo członkowskie powinno ustanowić dodatkowe prawa przewidziane w dyrektywie.
- (16) W dyrektywie 2001/55/WE należycie uwzględniono obowiązki spoczywające na państwach członkowskich w odniesieniu do utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego, ponieważ dyrektywa ta pozwala państwom członkowskim na wyłączenie wysiedleńcy z tymczasowej ochrony, jeżeli istnieją poważne przesłanki świadczące o tym, że dana osoba popełniła zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości, zgodnie z definicjami podanymi w międzynarodowych aktach prawnych przyjętych w odniesieniu do tych zbrodni; dana osoba popełniła poważne przestępstwo niemające charakteru politycznego poza terytorium państwa członkowskiego, na które została przyjęta, przed jej przyjęciem do tego państwa członkowskiego jako osoby korzystającej z tymczasowej ochrony lub dana osoba jest winna popełnienia czynów, które są sprzeczne z zasadami i celami Narodów Zjednoczonych. Dyrektywa zezwala również państwom członkowskim na wyłączenie wysiedleńcy z tymczasowej ochrony, jeżeli istnieją poważne przesłanki do uznania danej osoby za osobę zagrażającą bezpieczeństwu przyjmującego państwa członkowskiego lub za osobę stanowiącą zagrożenie dla społeczeństwa przyjmującego państwa członkowskiego.

- (17) Przy zapewnianiu tymczasowej ochrony państwa członkowskie powinny zadbać o to, aby przetwarzanie danych osobowych osób korzystających z tymczasowej ochrony odbywało się z poszanowaniem wymogów określonych w dorobku prawnym Unii Europejskiej w zakresie ochrony danych, w szczególności w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁵.
- (18) Niniejsza decyzja wykonawcza powinna umożliwić Unii koordynację i ściśle monitorowanie zdolności przyjmowania w państwach członkowskich, tak aby w razie potrzeby Unia mogła podjąć działania i zapewnić dodatkowe wsparcie. Dyrektywa 2001/55/WE nakłada na państwa członkowskie, w powiązaniu z Komisją, obowiązek współpracy i wymiany informacji w celu ułatwienia wprowadzenia tymczasowej ochrony. Powinno się to odbywać za pośrednictwem „platformy solidarności”, w ramach której państwa członkowskie wymieniałyby informacje na temat swoich zdolności przyjmowania wysiedleńców i liczby osób korzystających z tymczasowej ochrony na ich terytorium. Jak dotąd, w oparciu o informacje przekazane przez kilka państw członkowskich w kontekście unijnej sieci ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego, zdolność przyjmowania, poza zdolnością absorpcyjną diaspory zamieszkującej w Unii, wynosi co najmniej ponad 310 000 miejsc. Do celów tej wymiany informacji Komisja powinna objąć rolę koordynatora. W ostatnich latach powstały ponadto różne platformy służące zapewnieniu współpracy między państwami członkowskimi. Najbardziej odpowiednią spośród tych platform do celów współpracy administracyjnej przewidzianej w dyrektywie Rady 2001/55/WE jest unijna sieć ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego (zgodnie z zaleceniem Komisji (UE) 2020/1366). Należy również zachęcać państwa członkowskie do wnoszenia wkładu we wspólną orientację sytuacyjną UE poprzez wymianę istotnych informacji w ramach mechanizmu reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR). W stosownych przypadkach wskazane są konsultacje z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych. Państwa członkowskie powinny również ściśle współpracować w tym kontekście z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców.
- (19) Zgodnie z dyrektywą 2001/55/WE czas trwania tymczasowej ochrony powinien początkowo wynosić jeden rok. Jeżeli ochrona nie zostanie zakończona zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. b) dyrektywy, okres ten powinien być przedłużany automatycznie o kolejne okresy sześciomiesięczne przez czas nie dłuższy niż jeden rok. Komisja będzie stale monitorować i analizować sytuację. Komisja może w każdej chwili zaproponować Radzie zakończenie tymczasowej ochrony w oparciu o fakt, że sytuacja w Ukrainie pozwala na bezpieczny i trwały powrót osób, którym przyznano tymczasową ochronę, lub przedłużenie tymczasowej ochrony maksymalnie do jednego roku.
- (20) Do celów art. 24 dyrektywy Rady 2001/55/WE odniesienie do Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców ustanowionego decyzją 2000/596/WE należy rozumieć jako odniesienie do Funduszu Azylu, Migracji i Integracji ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/1147. Wszelkie wysiłki państw członkowskich na rzecz wypełnienia zobowiązań wynikających z niniejszej decyzji wykonawczej będą wspierane finansowo z funduszy unijnych. Na zaspokojenie szczególnych potrzeb

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 11 z 4.5.2016, s. 1).

nadzwyczajnych w państwach członkowskich można również uruchomić mechanizmy nadzwyczajne i mechanizmy elastyczności w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027. Uruchomiony został również Unijny Mechanizm Ochrony Ludności⁶. Za pośrednictwem tego mechanizmu państwa członkowskie mogą zwracać się o artykuły niezbędne do zaspokojenia potrzeb wysiedleńców z Ukrainy przebywających na ich terytorium i korzystać ze współfinansowania w celu dostarczenia takiej pomocy.

- (21) Od czasu przyjęcia dyrektywy 2001/55/WE ustanowiono nowe agencje oraz rozszerzono mandaty kilku istniejących agencji UE. W związku z tym Komisja powinna współpracować z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu i Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) w celu monitorowania i analizowania sytuacji. Ponadto Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (AUEA) i Europol powinny zapewniać wsparcie operacyjne państwom członkowskim, które wystąpiły z takim wnioskiem, aby pomóc im w radzeniu sobie z obecną sytuacją, w tym do celów stosowania niniejszej decyzji wykonawczej.
- (22) Niniejsza decyzja wykonawcza nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (23) Zgodnie z art. 4 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Irlandia pismem z 11 kwietnia 2003 r. powiadomiła o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu dyrektywy 2001/55/WE. Irlandia jest zatem związana niniejszą decyzją wykonawczą Rady.
- (24) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji wykonawczej i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (25) Ze względu na pilność sytuacji niniejsza decyzja wykonawcza powinna wejść w życie w dniu jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

Ustala się istnienie masowego napływu do Unii wysiedleńców, którzy musieli opuścić Ukrainę w wyniku konfliktu zbrojnego.

⁶ Od 28 lutego 2022 r. na wniosek Słowacji.

Artykuł 2

Osoby, do których ma zastosowanie tymczasowa ochrona

1. Niniejsza decyzja ma zastosowanie do następujących kategorii osób wysiedlonych począwszy od 24 lutego 2022 r. w następstwie inwazji wojskowej rozpoczętej przez rosyjskie siły zbrojne w tym dniu:

- a) obywateli Ukrainy zamieszkujących w Ukrainie;
- b) obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców przebywających legalnie w Ukrainie, których bezpieczny i trwały powrót do ich państwa lub regionu pochodzenia jest niemożliwy.

Wymóg niemożliwości bezpiecznego i trwałego powrotu do swojego państwa lub regionu pochodzenia nie ma zastosowania do obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, którzy legalnie przebywają w Ukrainie w ramach pobytu długoterminowego;

- c) członków rodziny osób, o których mowa w lit. a) i b), niezależnie od tego, czy członek rodziny mógłby bezpiecznie i trwale powrócić do swojego państwa lub regionu pochodzenia.

2. Do celów ust. 1 lit. c) za członków rodziny uznaje się następujące osoby, o ile rodzina istniała już w Ukrainie w czasie wystąpienia okoliczności prowadzących do masowego napływu wysiedleńców:

- a) małżonka osoby, o której mowa w ust. 1 lit. a) lub b), lub też będącego stanu wolnego partnera tej osoby, z którym osoba ta pozostaje w stałym związku, jeżeli prawo lub praktyka danego państwa członkowskiego traktuje pary niepozostające w związku małżeńskim w sposób porównywalny do par pozostających w związku małżeńskim, zgodnie z jego prawem odnoszącym się do cudzoziemców;
- b) małoletnie i niepozostające w związku małżeńskim dzieci osoby, o której mowa w ust. 1 lit. a) lub b), lub dzieci jej małżonka, niezależnie od tego, czy urodziły się w związku małżeńskim, poza związkiem, czy są przysposobione;
- c) innych bliskich krewnych, którzy mieszkali razem jako jedna rodzina w czasie, kiedy wystąpiły okoliczności prowadzące do masowego napływu wysiedleńców i którzy byli w tym czasie całkowicie lub częściowo na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1 lit. a) lub b).

Artykuł 3

Współpraca i monitorowanie

1. Do celów art. 27 dyrektywy 2001/55/WE państwa członkowskie wykorzystują unijną sieć ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego zgodnie z zaleceniem Komisji (UE) 2020/1366. Państwa członkowskie wnoszą również wkład we wspólną orientację sytuacyjną UE poprzez wymianę istotnych

informacji w ramach mechanizmu reagowania na szczeblu politycznym w sytuacjach kryzysowych (IPCR).

2. Komisja koordynuje współpracę i wymianę informacji między państwami członkowskimi, w szczególności w odniesieniu do monitorowania zdolności przyjmowania w poszczególnych państwach członkowskich oraz identyfikowania wszelkich potrzeb w zakresie dodatkowego wsparcia.

W tym celu Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencją Unii Europejskiej ds. Azylu i Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), stale monitoruje i analizuje sytuację, a równocześnie korzysta z unijnej sieci ds. reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego, o której mowa w ust. 1 powyżej.

Ponadto Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (AUEA) i Europol zapewniają wsparcie operacyjne państwom członkowskim, które wystąpiły z takim wnioskiem, aby pomóc im w radzeniu sobie z obecną sytuacją, w tym do celów stosowania niniejszej decyzji wykonawczej.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*